

Хмельова Дарина,

здобувач вищої освіти навчально-наукового
інституту інформаційних технологій
*Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця, Україна*

Науковий керівник: Архипенко Людмила Михайлівна,

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри
української філології та історії
*Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця, Україна*

СФЕРИ ПОШИРЕННЯ АНГЛІЗМІВ І ЇХНІЙ УПЛИВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі англійська мова посідає провідне місце становище серед мов міжнародного спілкування. Її використовують для створення значної частини наукової, технічної та ділової документації, розробки сучасних технологічних, економічних і освітніх проєктів, а також у проведенні більшості міжнародних конференцій і форумів. Функціонування англійської як глобальної *лінгва франка* суттєво впливає на всі сфери суспільного життя – від дипломатії до цифрової комунікації.

Визначальним чинником посилення ролі англійської мови стали процеси глобалізації, які формують нові моделі взаємодії між державами та соціальними групами. Як зазначає Л. Архипенко, «<...> міжнародна взаємодія на політичному економічному, культурному, науковому та інших рівнях сприяли світовому поширенню англійської мови із засвоєнням запозичених англізмів національними мовами, зокрема й українською» [1, с. 239]. У сучасному світі, що дедалі більше залежить від цифрових

технологій, інновації швидко передаються між країнами, що створює потребу в універсальному засобі міжкультурного спілкування. У сферах медицини, екології, економіки й ІТ англійська мова стала головним інструментом для поширення наукових відкриттів, обміну досвідом та впровадження спільних розробок, тому «<...> процеси мовного запозичення складні за своєю природою й особливо цікаві в контексті динаміки сучасних міжнародних відносин і мовних контактів» [2, с. 17].

Володіння англійською мовою істотно підвищує конкурентоспроможність фахівців на міжнародному ринку праці, розширює освітні та професійні можливості, відкриває доступ до найновіших досліджень, академічних матеріалів і технологічних інструкцій. Унаслідок цього в українській мові зростає кількість запозичень, зокрема англомовних термінів, що позначають новітні явища та предмети, для яких ще не існує усталених національних відповідників, проте «<...> активізація процесу запозичення відбувається на фоні інших, не менш активних процесів у галузі лексики <...>. Нові форми суспільних відносин знайшли відображення в словотвірних неологізмах, в освоєнні великої кількості запозичених слів, у стилістичному транспортуванні, у процесах деархаїзації, в різноманітних семантичних змінах різних груп лексики української мови» [3].

У галузі інформаційних технологій запозичення лексем, зокрема англізмів, досить поширене. Англізми типу *сервер* (від *server*), *андейт* (від *update*), *логін* (від *login*), *браузер* (від *browser*), *інтерфейс* (від *interface*), *акаунт* (від *account*), *бекуп* (від *backup*), *лінк* (від *link*) спочатку функціонували лише у вузькопрофесійних контекстах, однак поступово увійшли до щоденної комунікації. До цієї групи також належать слова на позначення дій у цифровому просторі: *scroll*, *tap*, *swipe*, *install*, *download*, *copy-paste*. Вони вже отримали адаптовані українські форми – *скролити*,

тапати, свайпнути, інсталювати, завантажувати, копіювати-вставляти.

Англомовні запозичення активно проникають і в інші сфери. У бізнесі та менеджменті поширені такі слова, як *стартап* (від *startup*), *дедлайн* (від *deadline*), *аутсорсинг* (від *outsourcing*), *брендинг* (від *branding*), *маркетинг* (від *marketing*), *менеджмент* (від *management*), *фідбек* (від *feedback*), *тімбілдинг* (від *team building*).

У молодіжному середовищі набули популярності такі запозичення, як *челендж* (від *challenge*), *стрім* (від *stream*), *контент* (від *content*), *блог* (від *blog*), *тренд* (від *trend*), *крінж* (від *cringe*), *лайк* (від *like*). У культурній та медійній сфері поширені слова *трейлер* (від *trailer*), *рیمейк* (від *remake*), *перформанс* (від *performance*), *кастинг* (від *casting*), *шоу* (від *show*), *рейтинг* (від *rating*) тощо.

Важливо розуміти, що запозичення не лише модифікуються фонетично й граматично, але й інтегруються в синтаксичну систему української мови. Зокрема, спостерігається поступове спрощення синтаксичних конструкцій, що відображає структуру англійської мови. В англійській переважають короткі та чіткі синтаксичні моделі, тому українське мовлення все частіше орієнтується на прості речення. Наприклад, складнопідрядне речення «Учасники конференції, які приїхали з різних країн, обговорили перспективи співпраці» нерідко трансформується у двочленну конструкцію: «Учасники конференції приїхали з різних країн. Вони обговорили перспективи співпраці».

Англійський вплив також виявляється в поширенні інфінітивних конструкцій. У сучасному українському офіційно-науковому стилі активно використовують моделі за типом «маємо на меті покращити...», «плануємо реалізувати...», «варто зазначити...», що є кальками англійських структур *to improve*, *to implement*, *it is worth noting*.

Помітною стала й тенденція до калькування лексичних конструкцій, наприклад: *мати сенс – to make sense, робити вибір – to make a choice*. Такі конструкції поступово стають нормою, іноді витісняючи питомі українські варіанти (*бути змістовним, обирати*).

Разом із позитивними аспектами – збагаченням словникового запасу, модернізацією мовної системи, полегшенням міжнародної комунікації – надмірне використання англіцизмів має і певні загрози. Зокрема, надмірна залежність від іншомовних структур може призвести до руйнування усталених українських граматичних моделей, зниження мовної самобутності та виникнення непорозумінь між мовцями різних соціальних груп, особливо якщо останні не знайомі з новітніми запозиченнями.

Отже, вплив англійської мови на українську – це складне й суперечливе явище, що охоплює як лексичний, так і синтаксичний рівні мови, сприяє розвитку мовної системи, але водночас потребує уважного ставлення, щоб не порушувати «<...> баланс між використанням англіцизмів та збереженням унікальних рис української мови для забезпечення її розвитку та збереження як національного культурного скарбу» [4, с. 129].

Список використаних джерел:

1. Архипенко Л.М. Англізми в національних мовах: сучасні тенденції запозичування. *Вчені записки таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 36 (75). № 1. 2025. Частина 1. 239-243. DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.1.1/39>
2. Архипенко Л.М., Мельник П.В. Іншомовна неолексика в економічному дискурсі. *Scientifik developments of European countries the area of philological researches: collective monograph. Part 1.* Wloclawek, Poland. 2020. С. 15–32. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-56-3.1.2>

3. Архипенко Л. М. Активізація процесу запозичення в сучасній українській мові кінця ХХ століття. *Культура народів Причорномор'я: науковий журнал*. Сімферополь, 2003. Вип. 37. С. 136–137

URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/handle/123456789/74197>

4. Павелків К. Вплив англіцизмів на сучасну українську мову: сфери проникнення. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 63, том 2, 2023 С. 125–130. URL: <https://surl.li/jjxjvk>